

AVRUPA TEK SENEDİ

- Tek Avrupa Senedi Roma Antlaşmaları'nda önemli değişiklikler yapan bir antlaşmadır. Tek Avrupa Senedi, AET Antlaşması'nın 236. maddesi, AKÇT Antlaşması'nın 96. maddesi ve AAET Antlaşması'nın 204. maddesi ile öngörölmüş olan genel revizyon yönteminin üye devletlerce işletilmesi ile ortaya çıkmıştır. Genel Revizyon yönteminin öngördüğü Hükümetlerarası Konferans, 28-29 Haziran 1985 tarihlerinde Milano'da toplanan Avrupa Konseyi'nin (Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi) çağrısı üzerine 1985 yılı sonlarında toplanmıştır. Söz konusu görüşmeler sonrasında hazırlanan "Tek Avrupa Senedi" 2-3 Aralık 1985 tarihli Lüksemburg Zirvesi'nde kabul edilmiş, 17 Şubat 1986'da Lüksemburg'da, 28 Şubat 1986'da Lahey'de üye devletlerce imzalanmış ve onay işlemleri tamamlandıktan sonra 1 Temmuz 1987'de yürürlüğe girmiştir.

- Tek Avrupa Senedi *Preambül*'e ilaveten üç bölümden oluşmaktadır.
- Bölümlerden ilki “Ortak Hükümler” başlığını taşımakta ve “Avrupa Siyasi İşbirliği” sürecinin Topluluk yapısı içindeki yerini ve genel yapısını belirlemektedir.

- İkinci bölüm “Avrupa Toplulukları’nı Kuran Antlaşmalar’da Yapılan Değişiklikler”i kapsamaktadır.
- Söz konusu bölüm AKÇT Antlaşması, AET Antlaşması ve AAET Antlaşması’nda yapılan değişiklikleri düzenleyen üç alt başlıktan oluşmuştur.

- Son bölüm ise bütünüyle Avrupa Siyasi İşbirliği süreciyle ilgilidir.
- “Dış Politika Konusunda Avrupa İşbirliğine Dair Hükümler” başlığını taşıyan söz konusu bölümle Topluluk ilk defa bir antlaşma metniyle “siyasi alan”ı örgütün faaliyet kapsamı içine almaktadır.

- Tek Avrupa Senedi'nin düzenlediği değişik alanları dört başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar;
- a) Karar alma prosedürü ve Organlarla İlgili Değişiklikler,
- b) “Tek Pazar”ın Gerçekleştirilmesi Yönünde Yenilikler,
- c) Topluluk Kapsamına Giren Yeni Alanlar,
- d) “Avrupa Siyasi İşbirliği” Mekanizması
- olarak sayılabilir.

- Tek Avrupa Senedi'yle, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı bünyesine, "ilk derece mahkemeleri" adı altında yeni bir mahkeme katılmıştır. Tek Avrupa Senedi'nin AKÇT ve AAET Antlaşmaları'nda yaptığı tek değişiklik de, Avrupa Adalet Divanı'na "ilk derece mahkemesi"nin eklenmesi ve bununla ilgili düzenlemeler olmuştur. Aynı konudaki hükümler AET Antlaşması'na eklenen 168A maddesi ile getirilmiştir (TAS'ın 11. maddesi). Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'nın aşırı iş yüküne sahip olması ve bu yükü kaldıramaması üzerine, yine Adalet Divan'ın talebiyle bu mahkemeler oluşturulmuştur

- Tek Avrupa Senedi'nin getirdiği bir başka önemli gelişme, Topluluk Konseyi'nin, karar alma sürecinde “oyçokluğu” prensibini kural, “oybirliği” prensibini ise istisna haline getirmesidir. Söz konusu durum, 1965 yılında Fransa'nın karar alma esaslarına karşı çıkmasıyla beliren “Lüksemburg Uzlaşması”nın doğurduğu “oybirliği” ilkesinin karar verme sürecinde sıklıkla kullanılması alışkanlığını hukuken ortadan kaldırmış ve Topluluđun uluslarüstü bir örgüt olma özelliğini Karar alma süreçleri açısından derinleştirmiştir.

- Avrupa Parlamentosu'nun karar alma sürecindeki rolü, yine Tek Avrupa Senedi'yle getirilen değişiklikler sonrasında artmıştır. Bu gelişmelerde, Avrupa Parlamentosu'nun 1979 yılından itibaren doğrudan seçimlerle oluşturulmasının rolü büyük olmuştur.

- Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Lord Cockfield başkanlığında hazırlanan bir Komisyon raporunda (Beyaz Kitap - White Paper 1985) iç pazarın tamamlanması hedefi açıkça ortaya konmuştur. Söz konusu belge, malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı (dört özgürlük) önünde varolan engellerin kaldırılması yoluyla, sınırlardan arındırılmış gerçek bir ekonomik alanın yaratılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu belge, “iç pazar”ın tamamlanması (completion of internal market) şeklinde kavramsallaştırdığı söz konusu amacın gerçekleştirilmesi için de 1992 yılını hedef olarak belirlemiştir.

- 1985 tarihli Beyaz Kitap dört özgürlüğün önündeki engelleri fiziki, teknik ve mali olmak üzere üç kategoriye ayırmıştır.
- Tek Avrupa Senedi, 31 Aralık 1992 tarihinde iç pazarın gerçekleştirilmesi için kullanılacak yöntemleri de belirtmiştir. Söz konusu yöntemler “karşılıklı tanıma” ve “uyumlaştırma”dır.

- İç Pazar hedefi, Komisyon ve Konsey'in hazırladığı tüzük ve direktifler kanalıyla gerçekleştirilmiştir. Tek Avrupa Senedi'nin koyduğu hedeflere ulaşmak için Komisyon 1992 yılında bir plan hazırlamış ve bu plana göre 282 farklı direktifin 31 Aralık 1992'ye kadar görüşülüp kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. TAS'ın iç pazarın hayata geçirilmesi için belirlediği tarih olan 1 Ocak 1993 tarihinde Komisyon'un belirlediği bu direktiflerden 264'ü uygulamaya konmuştur

Ayrıntılı bilgi için bkz. From the Single Act to Maastricht and Beyond: The Means to Match our Ambitions, Communication from the Commission ,Com(92) 2000, 12 February 1992.